

svag Tonart. De gik paa Melodien: Vi vilde gerne have haft endnu noget mere; men jeg siger, de vare fremførte i en forholdsvist svag Tonart, og det var jo heller ikke Meningen dermed, det sagde det ærede Medlem, at lægge Forslaget nogen Hindringer i Vejen eller at søge at ned-sætte det. Han udtalte til Slutning, at han vidste slet ikke, om hans Meningsfæller overhovedet agtede at stille Ændringer til Forslaget, og han erklærede, at han for sit Vedkommende og hans Meningsfæller med kunde stemme for Forslaget Ord til andet, som det her forelaa, uforandret. Naar jeg sammenligner denne Udtalelse med de mange Angreb og Insinuationer, der have staaet i dette Partis Organ fra det Øjeblik, da den højtærede Konseilspræsident i Rosenborg Have 1901 bebudede dette Forslag, og indtil det blev forelagt her, Insinuationer, som have gaaet ud paa, dels at dette Forslag formodentlig aldrig kom, og at Ministeriet ikke vilde indfri sit Løfte, og dels dette, at naar det kom, vilde det komme i en saadan Skikkelse, at det maaske betegnede en Udvildelse af Valgretten, en ny Deling, en ny Flytning af Grænsen, men neppe saaledes, at det var i Overensstemmelse med Venstres Program — naar jeg sammenligner det højtærede Medlems Udtalelse om, at han og hans Parti nu ville stemme for dette Forslag Ord til andet, som det foreligger; med alt det, der i disse 2 Aar har staaet i det Blad, som er Organ for hans Parti, betragter jeg dette ærede Medlems Udtalelser som en Oprensning, han giver Ministeriet over for de Angreb, det har været udsat for paa dette Punkt fra hans Parti.

Det ærede Medlem for Thisted Amts 2den Valgkreds (N. Andersen) var jo ikke blid ved dette Forslag. Han havde en Række Indvendinger at fremføre imod det; det var øjensynligt, at dette Forslag staaar haardt mod det ærede Medlems hele Tankegang. Det første af de Argumenter, det ærede Medlem førte i Ilden, var det, at nu havde vi haft denne Valgmaade i 50 Aar til Kommunerne, og det var gaaet ganske godt, og naar det var gaaet saadan godt i 50 Aar, maatte man i det mindste sige, at den nuværende Valgmaade havde det bestaaendes Ret. Ja, det Argument om det bestaaendes Ret, og at det er gaaet nogenlunde godt i saa og saa mange Aar, er et Argument, der er blevet fremført til Forsvar for samtlige forældede Institutioner her i Verden. Det var det samme Argument, man kørte

op med til Forsvar for Enevælden og blev ved at køre op med her i Landet, indtil Enevælden blev saa mør, at den i 1849 faldt sammen uden nogen som helst Modstand. Men i 50 Aar skulde et Folk gerne kunne vokse, saaledes at det, der passede den Gang, ikke passer 50 Aar efter, og det ærede Medlem for Thisted Amts 2den Valgkreds vil vel ikke nægte, at i de 50 Aar eller omtrent 50 Aar, der ligge imellem 1855 og 1903, er det danske Folk vokset og vokset meget betydeligt. Den Valgmaade, der den Gang passede, passer derfor ikke mere; hvis vi ikke gøre en Forandring nu, saa vil det hurtigt vise sig, at der ude i Befolkningen vil vokse en misfornøjet Stemning frem, som vi dog til syvende og sidst komme til at bøj os for. Den højtærede Indenrigsminister mindede ved Forslagets Forelæggelse om denne Sags Historie. Han mindede om, at i 1851, da der første Gang var Tale om at indføre kommunalt Selvstyre, havde ikke mindre end 3 politiske Navne været knyttede til et Forslag om almindelig kommunal Valgret. Et Navn undrede det os ikke at høre, det var Balthazar Christensens. Hans Navn har jo altid været knyttet og blev ved at være knyttet til Troen paa den almindelige Valgret, saa længe han levede. Men naar vi, der ikke vidste det i Forvejen, fik at vide, at Orla Lehmann i 1851 havde foreslaaet almindelig kommunal Valgret, ja, naar vi fik at vide, at den konservative Rosenørn ogsaa havde stillet et Forslag om den almindelige kommunale Valgret, fik vi et Indtryk af, at i 1851 vare vi højt oppe. Men saa gik det nedefter. I 1851 kunde man tænke den dristige Tanke, som det var, at lægge ogsaa Kommunernes Styrelse i den almindelige Valgrets Hænder; men det varede ikke længe, før der begyndte at blive Nedgang, og da man var kommen saa langt som til 1855, var man allerede kommen et godt Stykke fra den almindelige Valgret. Man var naaet til den Deling i det væsentlige, som vi have nu. 1867 kunde man ikke komme videre, bestandig gik Kurven nedad. Først blev der i en Række af Aar gjort forskellige Forsøg ad privat Vej paa at stoppe Reaktionen paa dette Omraade ved at føre Tanken om den almindelige Valgret i Kommunerne frem, men i mange Aar syntes det haabløst. Først omkring Aarhundredskiftet begyndte Modet og Haabet i denne Sag at rejse sig, og i Aaret 1903 ligger Sagen for os, ikke mere som et agitatorisk Forslag fremsat ved privat Initiativ, men det ligger her som et Rege-